

Гриценко А.П., д.п.н., (ORCID: 0000-0002-9107-1394)
*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка, м. Глухів*

ВИЗНАЧЕННЯ ТРУДНОЩІВ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ

В умовах модернізації сучасної професійної освіти з кожним роком змінюється також і характер навчальної та наукової діяльності майбутніх учителів історії. Завдяки інформатизації освіти та впровадження ІТ-технологій фахова підготовка майбутніх учителів історії стає більш інтенсивною та має значно кращі результати. Це досягається за рахунок того, що навіть традиційні форми навчання (слухання, читання, конспектування, виконання вправ та вирішення завдань, навчальні дослідження) завдяки ІТ-технологіям (одному із засобів, що стає надуніверсальним) через динамічність подання інформації вможливають краще й ефективніше засвоєння, що потребує значно меншої кількості часу і дозволяє опрацювати самостійно більшу кількість історичних відомостей. Відтак зростає активність самостійної навчально-пізнавальної і науково-дослідної діяльності майбутніх учителів. Це проявляється самостійним пошуком навчально-наукової інформації, конспектуванням наукової літератури, виконанням індивідуальних практичних завдань та професійних функцій під час виробничо-технологічних практик, а також проведення самостійних наукових досліджень тощо. Таким чином, самостійна навчальна і наукова діяльність майбутніх учителів історії може здійснюватися не лише у межах навчальних аудиторій чи читальних залів бібліотек, не лише під час аудиторних занять, а в будь-якому доступному для них місці та в той час, коли є така можливість. Єдина умова – це наявність комп'ютерної техніки, підключення до всесвітньої мережі інтернету та навички пошуку та критичного аналізу історичних відомостей з відповідних електронних інформаційних ресурсів. Усе це досягається за рахунок зростання ролі сучасних інформаційних технологій у ході динамічного розвитку методів і форм дистанційного та змішаного навчання.

Звичайно ж, подібна ситуація ідеальна, і це підтверджує досвід фахової підготовки. Майбутнім учителям історії у процесі означеної підготовки необхідно звертати більше уваги на розвиток здатності оперативно керувати своїм мисленням, емоціями, поведінкою, спілкуванням; формувати вміння організовувати стосунки з учасниками освітнього процесу; готовність до безперервної педагогічної освіти та «освіти впродовж життя»; обрання власної траєкторію розвитку педагогічного професіоналізму з визначенням його змісту, форм та варіантів, розвитку їхнього педагогічного професіоналізму [7, с. 200–201]; опрацьовувати різні види історичних джерел, критично опрацьовувати інформацію та використовувати для цього сучасні технології, включаючи ІТ-технології. У сучасних умовах майбутнім учителям необхідно володіти дидактичними, експресивними, перцептивними, науково-педагогічними,

авторитарними, комунікативними, організаторськими, конструктивними, психомоторними, гностичними та іншими здібностями [5].

Проаналізувавши питання можливих труднощів, що супроводжують процес фахової підготовки майбутніх учителів історії в умовах інформатизації освіти [2] ми вважаємо за потрібне виділити ряд таких труднощів: між динамікою освітньої політики і прагненням займати чітку й послідовну позицію; між динамікою професійних завдань і внутрішньою готовністю викладача до їх здійснення; особистою потребою у творчій самореалізації і можливістю її задоволення [1, с. 43]. Тобто від викладачів, які одночасно виконують декілька функцій (викладача, вихователя, дослідника, методиста, організатора), на думку І. Зимньої [3; 4; 6], залежить якість фахової підготовки майбутніх учителів. Ми зосереджуємо увагу на необхідності розвитку в майбутніх учителів історії, перш за все, вмінь дослідницької діяльності, до яких, серед іншого, віднесемо: аналіз наукового досвіду, підготовку та організацію власних наукових досліджень із написанням та виданням наукових статей, участь у науково-практичних конференціях тощо.

Список літературних джерел:

1. Андрощук І. В. Основні підходи до визначення чинників підготовки майбутніх вчителів технологій до педагогічної взаємодії. Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький 20–21 квіт. 2016 р.) / ред. колегія: Є. М. Потапчук. Хмельницький: ХНУ, 2016. С. 42–44.

2. Гриценко А. П. Формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки: монографія. Суми: ФОП: Цьома С. П., 2020. 358 с.

3. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект: монографія. Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2006. 332 с.

4. Зимняя И. А. Педагогическая психология: учеб. пособ. Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. 480 с.

5. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії: навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів. Київ: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.

6. Сластенин В. А., Чижикова Г. И. *Введение в педагогическую аксиологию*: учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Академия, 2003. 192 с.

7. Федірчик Т. Д. *Теоретико-методичні засади розвитку педагогічного професіоналізму молодого викладача вищої школи в процесі науково-педагогічної діяльності*: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Чернівці, 2016. 452 с.